

Titlul proiectului: „Originile intelectuale ale antisemitismului. Elemente culturale și reprezentări simbolice în România interbelică”

Cod proiect: PN-II-RU-PD-2011-3-0014

Număr Contract: 76/05.10.2011

Director: dr. Mihaela GLIGOR

RAPORT ȘTIINȚIFIC

privind implementarea proiectului în perioada octombrie – decembrie 2011

În perioada octombrie – decembrie 2011 s-au efectuat următoarele activități în cadrul proiectului cu titlul „Originile intelectuale ale antisemitismului. Elemente culturale și reprezentări simbolice în România interbelică”, Cod proiect: PN-II-RU-PD-2011-3- 0014, Număr Contract: 76/05.10.2011, Director: dr. Mihaela Gligor, derulat prin Academia Română – Filiala Cluj-Napoca:

Am avut mai multe întâlniri cu mentorul, dr. Lucian Nastasă-Kovacs, în vederea alcătuirii unui plan de derulare a proiectului. S-au stabilit obiectivele generale avute în vedere și s-a discutat despre managementul proiectului. Am primit (din partea mentorului) o serie de recomandări bibliografice și sfaturi legate de viitoarele deplasări interne și externe, respectiv idei referitoare la publicații (articole și recenzii), elemente de care voi ține seama în următoarele etape de desfășurare ale proiectului.

Pentru o bună abordare a „chestiunii evreiești” ce a fost o adevărată problemă în România începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cercetarea noastră a pornit de la scrierile lui Titu Maiorescu și Mihai Eminescu și, mai ales, de la celebrul Articol 7 al noii Constituții din 1866, pe baza căruia liderii români au început să-i prezinte pe evrei ca fiind principalul obstacol în calea independenței, prosperității și culturii în România.

Exprimarea antisemită nu s-a limitat doar la elita politică românească. Ea a fost, de asemenea, răspândită printre elitele culturale și intelectuale ale țării, adică printre oameni instruiți să înțeleagă importanța valorilor universale: Ion C. Brătianu, Bogdan Petriceicu-Hasdeu, deputatul I.C. Codrescu din Bârlad, filosoful Vasile Conta, romancierul Ioan Slavici, poetul Vasile Alecsandri, până și marele istoric și om politic Nicolae Iorga sau Octavian Goga, în calitatea sa de șef al Partidului Național Creștin; cu toții au etalat un discurs antisemit.

Din bibliografia accesată până în prezent s-a putut observa că din cele mai timpurii decenii ale dezvoltării moderne a existat un puternic curent antisemit în viața politică și intelectuală a țării, care nu se afla la periferia societății, ci chiar în mijlocul ei.

În plus, limbajul utilizat în discuțiile despre evrei era unul extremist, chiar și în acei ani de început. Au apărut destul de timpuriu restricții legate de locurile în care evreii se puteau stabili, refuzul cetățeniei, al posibilității de a-și câștiga subzistența, expulzarea fizică, asaltul asupra credințelor și practicilor evreiești, descrierea lor ca agenți străini, dușmani ai statului – asadar, un limbaj al separării și izolării.

Printre cele mai importante lucrări accesate în perioada octombrie – decembrie 2011 se numără următoarele:

Ștefan Zeletin, *Burghezia română. Originea și rolul ei istoric*, Editura Cultura Națională, București, 1925.

Titu Maiorescu, *Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I*, vol. II (1876-1881), ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Constantin Schifirneț, Editura Albatros, București, 2003.

Mihai Eminescu, *Chestiunea evreiască*, ediție critică de D.Vatamaniuc, Editura Vestala, București, 2010.

Carol Iancu, *Miturile fondatoare ale antisemitismului, din antichitate până în zilele noastre*, traducere de Țicu Goldstein, Editura Hasefer, București, 2005.

Keith Hitchins, *România. 1866-1947*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, traducere de George G. Potra și Delia Răzdolescu, Editura Humanitas, București, 2003.

Cercetarea științifică aferentă lunilor octombrie – decembrie 2011 s-a desfășurat în cadrul bibliotecilor clujene: Biblioteca Academiei Române din Cluj-Napoca și Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca. Lecturile de până acum au dus la trasarea unor direcții de studiu ce vor fi continuate și în anul 2012 prin dezvoltarea ideilor și publicarea rezultatelor cercetării.

Între 18-19 noiembrie 2011 am participat la a XX-a Sesiune științifică organizată de Departamentul de Cercetări Socio-Umane din cadrul Institutului de Istorie „George Barițiu” Cluj-Napoca, secțiunea Filosofie, cu lucrarea intitulată „Originile intelectuale ale antisemitismului în România interbelică”. Ca urmare a prezentării mele au avut loc discuții interesante cu ceilalți participanți și am primit din partea unora sugestii ce merită a fi avute în vedere în derularea proiectului.

Textul comunicării susținute este în curs de elaborare și va fi publicat în anul 2012 în volumul de *Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane*, editat de Departamentul de Cercetări Socio-Umane, tipărit la Editura Argonaut din Cluj-Napoca.

De asemenea, ca urmare a lecturării volumului *De la Junimea la Noica. Studii de cultură românească*, de Marta Petreu, apărut la Editura Polirom în 2011, este în lucru o recenzie care va fi publicată în cursul anului 2012 în revista *Transylvanian Review* (indexată ISI) a Centrului de Studii Transilvane din cadrul Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române.

Alte studii, recenzii și articole sunt avute în vedere pentru a fi publicate în cursul anului 2012 în reviste științifice recunoscute, cotate și indexate în bazele de date internaționale, în volume colective și, de asemenea, în reviste de cultură din România.

**Cluj-Napoca,
12 decembrie 2011**

**Director proiect,
Mihaela GLIGOR**